

ASACAKSIN BU DOKTORLARI !

Hamurabi Yasası Madde 219: Hekim hastasını öldürür ya da tehlikeli biçimde yaralar ise iki eli kesilir.

Değerli meslekdaşlarım;

Birkaç gün önce sevgili Cüneyt arayıp spinal grup bülteninde hukuk köşesi düzenlemeyi düşündüğünü ve buraya bizleri ilgilendiren yasal sorunlar, yasalar ve yönetmelikleri içeren bilgilendirme yazısı yazmamı istediğinden beri böylesine soğuk ve sıkıcı olabilecek bir konuyu nasıl katlanılabilir hale getiririm diye düşünmekteyim.

Kuru kuruya yasa, yönetmelik, genelge sağanağı ile kafa ütölemeye başlamadan uzun süredir Demokles'in kılıcı gibi kafamızın üzerinde sallanan “tam gün çalışma” “mecburi hizmet” gibi yasalar ve tasarılar gündem değiştirmek gerektiğinde veya ülke “seçim sath-ı mayiline” girdiğinde seçmene hoş görünmenin en ucuz yöntemi olarak geçen bin yıldan bu yana kullanılmaktadır.

Bir beldeye hekim göndermek ne de olsa kanalizasyon yapmaktan ucuzdur ve göz önünde olan bir nesne olması hasebiyle daha fazla puan getirir, ayrıca ne kadar üstüne gitseniz de kolayına itiraz nidaları çıkartmaz, keza çıkarsa da dinleyen yoktur. Çünkü itirazlar bireyseldir, yıllar yılı bir araya gelip tek bir olamamışlardır bu nedenle küçük lokmalar misali kolayca yutulup öğütülebilirler. Bu bilen yöneticiler bu kartı daha çok oynayacaklardır. Geçmişe baktıkça bize en büyük haksızlıkları meslekdaşlarımızın yaptığı gün gibi ortadadır. Bizde bu ense olduğu sürece daha çok tokat yeriz.

Bu girizgahtan sonra bir hekimle evlenip sıkıntıları paylaşan bir işletmecinin yazdığı satırlara yer vermek istiyorum:

Benim arkadaşlarım -yani mühendisler, avukatlar, işletmeciler üniversitede, hadi bilemedin üniversiteyi

bitirdiklerinde nişanlandılar, işlerini yoluna koyup yuvalarını kurdular. Bir doktorla birlikteyseniz böyle bir şansınız yoktur. Çünkü üniversite bittiğinde aslında hiç bir şey bitmez, söylediği gibi, “sevinecek bir şeyiniz yoktur”.

Mezun oldu ve aylarca ders çalıştı. Sonra TUS'a girdi, olmadı. Zorunlu hizmet kurasında Kars'ı çekti. Doğuya gitmekle sorunu olan bir insan değildi zaten, gitti. Doğu nedir bilir misiniz? Ben bilmem, ama o anlattı. Doğu, hiç bir aletinizin olmadığı hastanelerde tanı koyabilmek için insanüstü çaba sarf etmektir. Gerekli araçlar olmadan hastanızı iyileştirmeye çalışmaktır. Doğu, devletin ambulanslara benzin koymadığı ve sevki gerçekleştirmek için hasta yakınlarından ambulansa benzin almasını beklediğiniz yerdir. Hasta yakınlarının parası yoksa doktorun üzerine yürümesidir. Doğu, aşı yapmak için jilet gibi kayalara tırmanmak, dağ köylerine çıkmak, sonra da aşı yaptığınız çocukların ailelerinden azar yemekdir. Doğu, devletin götürmediği her türlü hizmetin sorumlusu olmaktadır. Halkın gözünde devlet olmaktadır, devletin beceremediği her şeyin müsebbibi olmaktadır.

Malumunuz hekimlik dışarıdan bakıldığında ışıltıları ile göz kamaştıran bir lunapark gibidir, herkes orada olmaya imrenir fakat gelenleri memnun etmek için orada çalışanların hangi sıkıntılara katlandığını düşünmezler, ne de olsa amaç mutluluğa ulaşmaktır.....

Biz hekimler mesleğimiz icabı hep ölümle yakın olmuşuzdur. Gece gündüz hastanızın hayatta kalması için çabalarsınız, ama bazen elinizde kalıverir. Her gün ölümün soluğunu etrafınızda hissederek yaşarsınız. Belki başkaları buna alıştığımızı düşünebilirler, ama ölümü kanıksamak zordur. Çünkü, kabullenilmesi güçtür.

Ölmek üzere olan da, çevresindekiler de kabullenemez. Ölmemesi gerektiğini düşünürler. “Neden?” diye sorulur. “Şöyle olsaydı, olmasaydı” yorumları yapılır. Bunların haklılık payları olabilir kuşkusuz, ama ölüm hepimiz için değiştirilemeyen bir duraktır. Biz hekimler bir anlamda ölümle çarpışan, onu durdurmaya, ertelemeye çabalayan savaşıncıyız, ama bizler de ölümlü birer insanız.””Kelin ilacı olsa başına sürermiş” deyişi bu çaresizliğimizi tam ifade ediyor. Biz, ölüm karşısındaki bu çaresizliğimizi biliriz bilmesine, ama hasta ve hasta yakınları böyle düşünmezler. Hastalar hekime gelinceye kadar yaşadıkları sorunları kendilerinden, çevresinden veya kaderlerinden bilirler. Ancak, hekime başvurduğu andan itibaren, artık olayın bütün sorumluluğu hekimin omuzlarındadır. Eğer iyileşmiyorsa; geç iyileşiyorsa; daha kötüsü, giderek kötüye gidiyorsa; hele hele ölüm veya kalıcı sakatlanma oluşmuş ise; bunun, hekimin zamanında ve doğru teşhis koyup, uygun tedaviyi yapmamasından kaynaklandığını düşünürler. Doğru hekim müdahalesine rağmen, işlerin her zaman yolunda gitmeyebileceğini; bazı hastalıkların doğal seyrinin tedaviyle değişmeyebileceğini; hekimlerin de diğer insanlar gibi, ölüm karşısında çaresiz kalabileceklerini kabullenmek istemez çokları. Ölümünden, sakatlanmadan veya diğer olumsuz sonuçlardan hekimi sorumlu tutarlar. Kendi kafalarında hekimi yargılayıp suçlu bulurlar ve verdikleri hükmü infaz etmeye kalkarlar. Bağırpıp çağırırlar, tehdit ederler, yakasına yapışıp tartaklayabilir, pusu kurup öldürebilirler. Sonuç olarak, hekimler de hastaları gibi, hastalığın şifa bulması için çalışırlar. Ancak, şifa yalnızca hekimin elinde olan bir şey değildir. Öyle olsaydı, hiçbir hekim, hiç bir hastasından bunu esirgemezdi. Hiç olmazsa bunu kendilerinden esirgemezlerdi ve hekimler ölümsüz kişiler olurlardı.

Sade vatandaş kılığındaki birtakım şehir eşkiyaları, artık geldi hastane kapılarına dayandı, hekimlere saldırıyor. Hekimliğe karşı çok ciddi bir düşmanlık tırmanıyor

Hastaların da kötü kalplisi olur. Olmaz değil! Misal, hekiminin kalbine kurşun sıkanını gördük. 100 kişi toplanıp hastaneyi basmaya gelenini de... Eltisinin sağlık karnesine kendi ilacını yazdırmaya geleni, tatile çıkmak için naylon rapor isteyen, gecenin bir yarısı kaç yıllık sinüzitini acil serviste çözdürmeye koşanı, sevk kağıdına uçakla seyahati uygundur kaşesi talep eden poliklinik hastalarını say say bitmez... Hastalar iyi kaplı olmak durumunda mı, o da ayrı bir soru. Ama hekim, iyi kalpli olmak zorunda! Hekimlik tabii ki zordur, ama herhalde hiç bu kadar zor olmamıştı. En zoru da hâlâ kalbini temiz tutabilmek! Edilen yemin, ayırım yapmayacaksın diyor, sakın ha! Senin hünerin, yapacaksın! Fakat gayet normal

görünümlü, bilinçli (!) sade vatandaş kılığındaki birtakım şehir eşkiyaları, artık geldi hastane kapılarına dayandı, hekimlere saldırıyor. Türkiye’de hekimler tehdit altında. Hekimliğe karşı çok ciddi bir düşmanlık tırmanıyor. Sizin kanınız donmuyor mu? Tam da sağlık reformu ve TCK’da hekim hatalarıyla ilgili düzenlemeler sonrasında, çarpıcı biçimde tırmanan bu hekim karşıtlığı ne ola ki? Çelişki yok mu? Sağlık reformu işliyorsaydı, hastaların da memnun olması gerekmez mi? Her ne kadar müşteri haklarını çağrıştıran bir üslupla sunulsa da, hasta hakları geçmişle kıyaslanamayacak denli hakim kılınmışken, hemen her hastane kapısına en az bir tane şikayet kutusu dikilmişken, neden hastalarımız hâlâ umutsuz, hırçın ve kavgacı ki?

Bu denli sıkıntıya göğüs geren hekimden daima, sevecen, ilgili, üstüne vazife olmayanlar dahil her türlü sorunu çözen birisi olması beklenirken dünyadaki son tıbbi gelişmeleri takip etme hakkı ve aynı zamanda yükümlülüğü verilirken, hekimlerin bu gelişmelere ulaşabilmeleri için gerekli seyahat, dergi aboneliği, kitap alımları ve benzeri harcamalar dikkate alınmalıdır. Ayrıca hekimlerin işlerini yaparken kullandıkları yoğun emek ve bilginin karşılığı da ödenmelidir. Ayrıca hekimlerin riskli bir iş yaptıkları her an yüksek meblağlı tazminat davalarıyla karşı karşıya gelme olasılıkları da hesap edilmelidir.

Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan “tam gün çalışma” yasası, hastanelerin yükünü artırmak, zarar eden üniversite hastanelerini batma noktasına getirmek gibi olumsuzluklarının yanında önemli bir hakkı da ortadan kaldırıyor.

Serbest çalışmayı tercih edecek hekimlerin özel hastanelerde ve tıp merkezlerinde hasta tedavi edebilme, ameliyat yapma, doğum yaptırma gibi hakları ellerinden alınıyor. Türkiye’de bütün meslek mensuplarının sahip olduğu bir hak, hekimler için uygun görülüyor. Bu, temel insan haklarına aykırı olduğu gibi Anayasa’nın açık hükümlerine de aykırı. Öte yandan muayenehanelerin kapatılmak zorunda kalması, sayıları 60 bine varan sekreter, hemşire, hastabakıcı gibi personelin işsiz kalması anlamına da geliyor. Sağlık hizmetlerinin bir tür ticari faaliyet olarak algılanmasına ve yerine getirilmesine elbette ben de karşıyım.

Bizde nedense herkesin mesleğini icra ederek para kazanması yadırganmaz ama hekimlerin kazandıkları paralar herkesin gözüne batar. Çok ağır ve uzun yıllar gerektiren bir eğitimi, üstelik kendi parasıyla alan hekimlerin bu kadar eziyeti hak etmediklerine inanıyorum. Böyle giderse, elde eziyet edecek hekim de kalmayabileceğini hatırlatmak isterim.

Şimdi de kağıt üzerinde var olan haklarımıza değinelim. Hekimlerin hakları ile ilgili yazılı bir hukuk kuralı olmaması hekimlerin hiçbir hakka sahip olmadıkları, sadece yükümlükler altına girdikleri anlamını taşımaz!. Tarafımıza tanınmış ama nasıl kullanılacağı bilinmeyen haklarımızdan bir kaçını aşağıda sıralıyorum. Aman dikkatle sahip çıkalım.....

1. Öncelikle hekimlerin nitelikli bir eğitim görme ve kendilerini yenileme hakkı vardır.
2. Hekimler, aldıkları eğitim ve harcadıkları emeğe uygun ve “yeterli” bir ücret alma hakkına sahiptirler.
3. Hekimler, hiçbir kişi veya merciden baskı görmeden serbestçe mesleğini icra edebilme hakkına sahiptirler.
4. Hekimler, çağdaş teknolojiden ve bilimsel gelişmelerden yoksun bırakılmadan yeterli bir donanımla mesleğini icra edebilmelidir.
5. Hekimler, acil yardım, resmi ya da insani görev hali dışında, makul ve haklı bir gerekçe ile hastayı reddetme hakkına sahip olabilmelidir.
6. Hekimler, enfeksiyon ve radyasyon riski gibi mesleki risklere karşı korunma hakkına sahiptirler.
7. Hekim, iyileşme (şifa) garantisi vermeme hakkına sahiptir.
8. Hekimin hastasına yeterli bir zaman ayırma hakkı vardır.

9. Hekim, bir hastalığın tedavisinde uygulanabilecek yöntemlerden birini tercihte serbesttir (Tıbbi Deontoloji Tüzüğü m.6).

Birkaç güne kadar mesleğimde yirmi altı yılı geride bırakacağım. Bir akşam ameliyat yorgunluğu ile uğradığım annemin dediği gibi ileride rahat etmek için hala çalışıyorum ama ilerisi var mı bilemiyorum.

Sağlıcakla kalın.

Saygılarımı sunarım.

Prof. Dr. Murat Hancı

Kaynaklar:

1. Bir doktorla evli, doktor olmayan bir eşin serzeniş Eksisozluk 24.12.2006
2. Doktor kımdır? Ne is yapar? Dr. Esat ORHON'DAN alıntıdır
3. Sağlıkla ilgili soru&cevaplar. Anonim
4. Türklerin hekim düşmanlığı. Selçuk Dağdelen: Dr. Hacettepe Tıp Fakültesi
5. Doktor ölüme çare mi? Prof. Dr. Tefik Özlü KTÜ Tıp Fakültesi Öğretim Üyesi
6. Hekim Hakları İlkşan Uurlu Avukat
7. Hekim Hakları Yrd.Doç.Dr. Yahya DERYAL KTÜ-IIBF Ticaret Hukuku AD
8. Tam gün yasası tam bir köşeye sıkıştırımadır. Www. sagligundemi.com
9. Eziyet etmeye doktor kalmayacak Mehmet Y Yılmaz Hürriyet Gazetesi- Hekim Hakkı